LAUSUNTO
10.1.2025

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Asia: O 2/2025 vp Listaamattomien yhtiöiden omistajayrittäjien verotuksen kokonaisuus

1. Listaamattoman yhtiön jakaman osingon verotuksen kehittämistarpeet

Nettovarallisuussidonnaisuudesta ja ansiotulo-osingoista luopuminen

Listaamaattomien yhtiöiden jakamiin osinkoihin sovellettava verojärjestelmä tulisi muuttaa nykyistä yritysten toimintaympäristöä ja kasvua paremmin tukevaksi. Aineelliseen nettovarallisuuteen perustuva osinkoverojärjestelmä voi heikentää yritysten kannustimia investoida aineettomaan omaisuuteen, jota ei pääsääntöisesti huomioida osaksi nettovarallisuutta osingon pääomatulo-osuutta määriteltäessä. Esimerkiksi yrityksen maksamia tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyviä palkkoja tai liiketoimintaan liittyvää itse kehitettyä aineetonta omaisuutta ei voida lukea nettovarallisuuteen kuin poikkeustapauksissa.

Verohallinnon tilastojen perusteella voidaan päätellä, että listaamattomien osakeyhtiöiden taseissa on huomattava määrä aineellista nettovarallisuutta. Vuonna 2023 luonnolliset henkilöt saivat listaamattomista yhtiöistä osinkoja 4,4 miljardia euroa, josta 3,9 miljardia pääomatulo-osinkoja ja 0,5 miljardia ansiotulo-osinkoja. Koska pääomatulo-osinkoja voi saada enintään 8 % nettovarallisuudesta, 3,9 miljardin euron pääomatulo-osingot edellyttävät vähintään 50 miljardin euron nettovarallisuutta osinkoa jakavissa yhtiöissä. Tosiasiassa nettovarallisuutta voi toki olla paljon enemmänkin, koska kaikki yhtiöt eivät jaa täyttä 8 %:n määrää osinkoja nettovarallisuudesta laskettuna mutta voidaan sanoa, että vähintään tuo määrä tarvitaan yhtiöiden taseissa nykyjärjestelmässä sen takia, että saadaan jaettua osakkaille pääomatulona verotettavia osinkoja.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan osinkoverotuksen nettovarallisuus-sidonnaisuudesta tulisi luopua listaamattomien yhtiöiden osalta **investointineutraalisuuden parantamiseksi** ja **pääomien tehokkaammaksi kohdentumiseksi taloudessa**. On olettavaa, että osinkoverotuksen nettovarallisuussidonnaisuudesta luopuminen vapauttaisi merkittävästi pääomia yritysten taseista investoitavaksi paremmin tuottaviin kohteisiin.

Nettovarallisuussidonnaisuudesta luopuminen tarkoittaisi, että osinkoa verotettaisiin lähtökohtaisesti aina saajansa pääomatulona. Keskuskauppakamari pitää perusteltuna, että osakeyhtiön verojen jälkeisestä voitostaan suorittamaa voitonjakoa eli osinkoa pidettäisiin ensisijassa pääomatulona siitä riippumatta, minkä verran yhtiöön on sijoitettu tai kertynyt nettovarallisuutta. Tämä on perusteltua, koska yritystoimintaan liittyy aina

lähtökohtaisesti riski ja osinko edustaa osakkeenomistajan osuutta yrityksen liiketoiminnan voitoista.

Ansiotulo-osingoksi katsotaan nykyjärjestelmässä osinko siltä osin, kuin osingon määrä ylittää 8 %:n vuotuisen tuoton nettovarallisuudelle. Ansiotulo-osingosta 75 % on saajansa veronalaista ansiotuloa, jota verotetaan progressiivisen tuloveroasteikon mukaan. 25 % ansiotulosta on verovapaata tuloa. Verovapaa osuus on säädetty, koska osinkoa jakava yhtiö on jo maksanut osinkojen perusteena olevasta voitostaan yhteisöveroa. Ansiotulo-osinkoon ei liity kompensaatiota yrittäjäriskistä. Päinvastoin, ansiotulo-osingon kokonaisveroaste yhtiön maksama yhteisövero huomioiden nousee erittäin korkeaksi. Esimerkiksi 30 %:n marginaaliverolla kokonaisveroaste on 38 %, 40 %:n marginaaliverolla 44 % ja 50 %:n marginaaliverolla 50 %. Näitä kokonaisverotasoja voidaan pitää kohtuuttoman korkeina, kun kyse on yritystoimintaan liittyvän tulon verottamisesta.

Käytännössä omistajayrittäjän näkökulmasta yhtiöstä nostettu palkka on ensisijainen tapa nostaa yhtiöstä varoja. Palkka on yhdenkertaisen verotuksen piirissä, koska yrittäjälle maksettu palkka on vähennyskelpoista yhtiön verotuksessa. Lisäksi palkan maksaminen on usein joustavampaa kuin osingon, jota jaetaan pääsääntöisesti vain kerran vuodessa. Siltä osin kuin omistajayrittäjä on yrittäjän eläkevakuutuslain (YEL) palkan maksamiseen ei myöskään liity muita sivukuluja kuin sairausvakuutusmaksu. Korkeat ansiotulon marginaaliveroprosentit kuitenkin merkitsevät sitä, että palkan edullisuus suhteessa pääomatulo-osinkoon poistuu n. 19 000 eurossa, jossa marginaaliveroprosentti nousee 35 %:iin. Toisaalta palkan verotus kokonaisveroasteella mitattuna saavuttaa osingon noin 41 000 eurossa, jossa palkan veroaste ylittää pääomatulo-osingon kokonaisveroasteen 26 %.[1]

Verojärjestelmämme **keskeinen ongelma on ansiotuloverojen poikkeuksellisen korkeat marginaaliverot** jo keskituloisella palkansaajalla. Tämä heijastuu myös osinkoverojärjestelmään käyttäytymisvaikutuksina: osakeyhtiön osakkeenomistajalla on tarve, mahdollisuus ja oikeus suunnitella huolellisesti se, missä muodossa yrityksen voittoa jaetaan osakkaalle myös verotuksellisesti tehokkaimmalla tavalla. Korkeat palkan marginaaliveroprosentit tarkoittavat, että osakkailla on lähtökohtaisesti kannustin nostaa yrityksen voittoja muuna kuin palkkana siltä osin kuin palkan marginaaliveroprosentti nousee korkeammaksi kuin vaihtoehtoisten voitonjakotapojen kokonaisveroaste. Jos osakkaiden palkanmaksua haluttaisiin kannustaa, tulisi ansiotuloverojen korkeimpia marginaaliveroja alentaa huomattavasti nykyisestä. Tätä on ehdottanut myös useampi valtiovarainministeriön verotyöryhmä osana osinkoverojärjestelmän uudistamista. Viimeisimpänä vuonna 2017 yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmä ehdotti, että “pidemmän aikavälin tavoitteena ansiotuloverotuksessa pitäisi siten olla, että rajavero ei millään tulotasolla ylittäisi 50

[1] Veronmaksajat, Palkansaajan vero-prosentit 2025.

prosenttia. Näin voitaisiin vähentää myös kannustinta tulonmuuntoon." [2] Keskuskauppakamari on pitkään esittänyt ylimpien marginaaliverokantojen alentamista siten, että ylin marginaaliprosentti olisi kaikilla tulotasoilla enintään 50 %.

Vaikka osinkoa verotettaisiin lähtökohtaisesti pääomatulo-osinkona nettovarallisuudesta riippumatta, olisi kuitenkin mahdollista säätää erityistilanteista, joissa osinko poikkeuksellisesti katsottaisiin kokonaan tai osittain saajansa ansiotuloksi. Nykyisin tällaisia tilanteita ovat nykyjärjestelmässäkin ns. työpanososinko ja peitelty osinko, jotka katsotaan kokonaisuudessaan saajansa ansiotuloksi.

Nettovarallisuuslaskennan täsmäkorjaaminen

Viime aikoina julkisuudessa esillä ollut nettovarallisuuden kasvattaminen osakevaihdolla muodostettavan holdingyhtiörakenteen yhteydessä on hyvä osoitus nettovarallisuussidonnaisen osinkoverotuksen puutteista ja epäjohdonmukaisuuksista.

Käytännössä osakevaihdon yhteydessä holdingyhtiön tytäryhtiöksi tulevan liiketoimintaa harjoittavan yhtiön osakkeet arvostetaan käypään arvoon, joka usein on korkeampi kuin mikä olisi kyseisen yhtiön arvo, jos sen arvo määritettäisiin nettovarallisuuslaskennassa. Nettovarallisuuslaskenta perustuu pääsääntöisesti varojen tuloverotuksessa poistamattomaan hankintamenoon – ei niiden käypään arvoon. Tämä tarkoittaa, että osakeyhtiön osinkoverotusta varten määritelty nettovarallisuusarvo voi olla huomattavasti alhaisempi kuin yhtiön käypä arvo erityisesti, jos yhtiön arvo muodostuu innovaatioista, osaamisesta ja muusta taseessa näkymättömästä arvoa tuovasta omaisuudesta, joista ulkopuolinen taho olisi kuitenkin valmis maksamaan siihen liittyvin tuotto-odotusten vuoksi. Ei ole edes teoreettisesti yksiselitteistä, että nettovarallisuusperusteisessa osinkoverojärjestelmässä oikein tapa määritellä pääomatulo-osingon määrä on juuri taseessa olevien aineellisten varojen poistamaton hankintameno.

Osakevaihdon yhteydessä liiketoimintaa harjoittavan osakeyhtiön osakkeille määritetään hankintameno käyvän arvon mukaan, koska osakkeet sijoitetaan apporttina holdingyhtiöön, ja oikeuskäytännön mukaan apporttina saatu omaisuus arvostetaan vastaanottavan yhtiön taseessa osakevaihdon hetken käypään arvoon, joka siis muodostaa osakkeille verotuksessa poistamattoman hankintamenon. Koska osakkeista ei voida - eikä saa – verotuksessa tehdä poistoja arvonalentumisenkaan perusteella, osakkeiden poistamaton hankintameno säilyy nettovarallisuuslaskennassa osakevaihtohetken arvossa, vaikka osakkeiden käypä arvo laskisikin tulevaisuudessa. Toisaalta osakkeiden mahdollinen käyvän arvon nousukaan ei vaikuta niiden poistamattomaan hankintamenoon nettovarallisuuslaskennassa.

[2] VM, Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmä (2017) s. 115-116.

Jos tilanteeseen haluttaisiin puuttua ilman nettovarallisuussidonnaisuudesta luopumista, olisi mahdollista säätää esimerkiksi siten, että osakevaihdossa hankitun tytäryhtiön osakkeiden arvoksi katsottaisiin nettovarallisuuslaskennassa osakevaihtohetken käyvän arvon sijaan enintään sen nettovarallisuusarvo.[3]

2 Yritysverotuksen tason merkitys omistajayrittäjän verotuksen kannalta

Listaamattoman osakeyhtiön osakkaan näkökulmasta osakeyhtiön voitoistaan maksama **yhteisövero** ja **osinkoverotus** muodostavat **kokonaisuuden**. Edellä mainittiin, että vuonna 2023 luonnolliset henkilöt saivat listaamattomista osakeyhtiöistä osinkoa 4,4 miljardia euroa. Jotta yhtiöt ovat voineet maksaa sen suuruiset osingot, niiden on pitänyt tehdä 5,5 miljardia euroa voittoa, josta on peritty 20 %:n verokannan mukaan 1,1 miljardia euroa yhteisöveroa.

Vuonna 2014 listaamattoman osakeyhtiön osinkojen verotusta muutettiin siten, että osingon jakamiseen liittyy aina verokustannus, kun saajana on luonnollinen henkilö. Vielä vuonna 2013 listaamattomasta osakeyhtiöstä saattoi saada verovapaita osinkoja enintään 60 000 euroa verovelvollista kohti. Muutoksen yhteydessä myös yhteisöverokantaa laskettiin 24,5 %:sta 20 %:iin. Käytännössä muutos tarkoitti sitä, että osakeyhtiölle on lähtökohtaisesti edullisempaa jättää voitto yhtiöön kuin jakaa sitä osakkeenomistajalle, koska osinko on ainakin osittain veronalaista tuloa osakkaalle. Tätä voidaan pitää perusteltuna, koska tulorahoitus on monelle yritykselle tärkeä keino rahoittaa investointeja ja yhtiöön jätetyn voiton voidaan usein olettaa kanavoituvan investointeihin. Keskuskauppakamari katsoo, että investointien kannustamiseksi yhteisöverokantaa tulisikin alentaa nykyisestä 20 %:sta 18 %:iin mahdollisen osinkoverouudistuksen yhteydessä. Nykyisin nettovarallisuussidonnaisuudesta johtuen voittoja voidaan jättää yhtiöön myös nettovarallisuuden kasvattamiseksi, jolloin matalammasta yhteisöverokannasta saatava hyöty ei täysimääräisesti realisoidu investointeihin kannustamisena.

On selvää, että yritysverotuksen kokonaistasolla (yhteisövero+osakkaan vero osingoista) on merkitystä **yrittämisen kannusteiden** ja **investointien kannattavuuden** näkökulmasta, vaikka verotuksen suhteellinen merkitys päätöksenteossa saattaakin vaihdella verovelvollisten välillä. Lisäksi yritysverotuksella on vaikutusta siihen, missä muodossa yrittäjän kannattaa **nostaa yhtiöstään voittoja**.

[3] Laissa varojen arvostamisesta 2:5 §:ssä säädetään jo nykyisellään yhtiön varoihin kuuluvan listaamattoman yhtiön osakkeen ns. vertailuarvosta, joka perustuu yhtiön nettovarallisuusarvoon tietyin oikaisuin. Vertailuarvolla on merkitystä tehtäessä ns. arvovertailua, jossa tiettyjen arvopaperien yhteenlaskettua vertailuarvoa voidaan käyttää nettovarallisuuslaskennan perusteena poistamattomien hankintamenojen sijaan.

Sekä **investointien kohdentumisen** (sijoittaminen osakeyhtiöön tai vaihtoehtoisesti esimerkiksi vuokra-asuntoon) että **rahoituksen** (valinta oman pääoman ja vieraan pääoman välillä) **neutraalisuuden** näkökulmasta teoreettisesti perusteltuna yhtiön ja osingonsaajan yhteenlaskettuna kokonaisveroasteena voidaan pitää 30 %:n ja 34 %:n pääomatuloverokantoja vastaavaa veroastetta. [4] Hieman tätä alempaa veroastetta voidaan puoltaa yrittämisen kannustamisella. Nykyisin kokonaisveroaste on 26 % siltä osin kuin osinkoa maksetaan enintään 8 %:ia nettovarallisuudesta 150 000 €:oon asti.

Pääomatuloverokantoja korkeampi kokonaisveroaste on ongelmallista paitsi yrittämisen kannusteiden niin myös rahoitusneutraalisuuden näkökulmasta. Jos listaamattomasta osakeyhtiöstä saatavan osingon kokonaisveroaste ylittäisi passiivisesta sijoittamisesta saatavan tuoton verotason, sillä olisi haitallisia vaikutuksia yrittämisestä aiheutuvan riskin ottamiseen, kun passiivisesta sijoittamisesta saatavaa tuottoa verotettaisiin kevyemmin. Jos taas osingon kokonaisveroaste ylittäisi vieraalle pääomalle maksettavan koron kokonaisveroasteen, se voisi johtaa velan suosimiseen oman pääoman kustannuksella. Vieraalle pääomalle maksettu tuotto eli korko on vähennyskelpoista yhtiön verotuksessa toisin kuin osinko, jota maksetaan jo kertaalleen verotetusta voitosta.[5]

Keskuskauppakamari katsoo, että **listaamattoman yhtiön osingon kokonaisveroaste tulisi asettaa yrittäjäriskiin kannustamiseksi hieman muita pääomatuloja alemmaksi**. Jos yhteisöverokantaa alennettaisiin 18 %:iin, voitaisiin osingon verotusta osakkeenomistajan tasolla hieman kiristää ilman, että sillä olisi haitallisia vaikutuksia yrittämisen kannustimiin. Esimerkiksi jos osingosta 40 % (nykyisin 25 %) olisi veronalaista pääomatuloa (30 %) siltä osin kuin verovuonna saadut osingot olisivat esimerkiksi enintään 150 000 euroa[6], osingon kokonaisverorasitukseksi muodostuisi 27,8 % (yhtiön vero 18 + osakkaan vero 9,8). Siltä osin kuin osingon määrä ylittäisi esimerkiksi 150 000 euroa, osingon veronalainen osuus voisi olla 60 % (nykyisin 85 %) ja sitä verotettaisiin 34 %:n pääomatuloverokannalla. Tällöin osingon kokonaisverorasitus olisi 34,7 % (yhtiön vero 18 + osakkaan vero 16,7).

KESKUSKAUPPAKAMARI

Tomi Viitala
Johtava veroasiantuntija

---

[4] Näin myös esim. VM, Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmä (2017) s. 91.
[5] Korkojen vähennysoikeutta koskevat rajoitukset (EVL 18a-b §) eivät pääsääntöisesti koske pieniä ja keskisuuria yrityksiä, koska enintään 500 000 euron korot voidaan vähentää ilman rajoituksia.
[6] Nykyisin pääomatulo-osingon veronalaisuusaste nousee 85 %:iin siltä osin kuin saadun osingon määrä ylittää 150 000 €.